

En historie fra travsporten i Eidsberg

Intervju med Edel og Gunnar Diskerud f. 1933

Min far Trygve Diskerud er født på Ørje i 1903. Familien bodde på Ørje til faren kjøpte slakteriet på Mysen, og drev også skysstasjon der. Han var i slakteriet til han begynte som travtrener på Momarken i 1931. Etter fem år flyttet han virksomheten til Bjerke travbane.

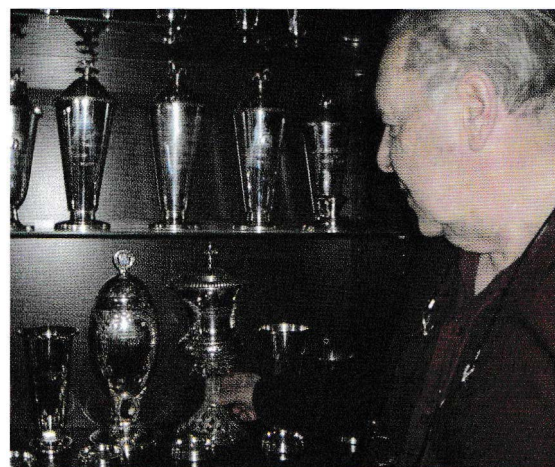
Det var tre–fire travtrenere på Bjerke på denne tiden. Etter hvert utviklet virksomheten seg med stadig flere hester, og han drev som travtrener helt til han var 70 år. Han kjørte da sitt siste løp, og der vant han norgesmesterskapet med en hest som het Kilstjerna.

Trygve Diskerud var i Amerika med Jens Protector, dette var hans største opplevelse. Der ble han kjent med mange oppdrettere, som han også fikk julekort fra så lenge han levde.

Han hadde mange kjente hester som han trente.

Det begynte med Tango Senator, det var den første hesten i landet som gikk under 1.20. Den vant også norgesmesterskapet. Så fikk han en hest som het Baus Trygsson, en kaldblodshest som var bra. En annen god hest var Dino Senator.

Den beste hesten han hadde var Jens Protecør, dette var den første hesten som ble transportert med fly til Amerika. Den ble fraktet fra Fornebu. Det gikk ikke så bra i Amerika, fordi hesten ikke hadde gått bak en startvogn ør. Han kom hjem etterpå og vant

Gunnar Diskerud med noen av sine pokaler.

skandinavisk mesterskap i Danmark, og flere storløp i Tyskland. Dette var i 1959.

Han vant aldri Jakob Meyers minneløp, noe han syntes var ille. Første gang han tapte, var det for en nabo, Østenby på Kviller gård, som han lånte bort sulkyen til, og ble da slått på målstreken. Han vant mange storløp, fem–seks Derby og fem kriterier, og alle andre storløp som en kan være med på i Norge.

Gunnar ble også interessert i travsport, og han fikk lov til å være på stallen i et år etter at han sluttet skolen. Men faren bestemte at han måtte ta en utdanning, og han var ferdig utdannet pølsemaker i 1953.

I 1962 tok han travtrenerutdanning, og har siden drevet som travtrener på Bjerkebanen. Gunnar Diskerud holder på og trener hester til dags dato, i en alder av 78 år. Er på Momarken og trener faste hester hos Per Oleg Midtfjeld.

Gunnar Diskerud i sulkyen med Pål Best.

Gunnar er født på Mysen, men flyttet 2 år gammel til Oslo og bodde ved Bjerkebanen. Han kjørte sitt første travløp 12 år gammel, det var med en hest som het Anisguttene og som var eid av Gunvor Korterud, en av eierne av dropsfabrikken på Mysen. Sitt første totaløp vant han med en hest som het Grobian tilhørende Knut Granberg, Torper.

Faren til Gunnar hadde stort sett 20–25 hester i trening på stallen, blant annet hester fra Rolf Diskerud. Det var gode hester, for han var hestehandler, og jeg kan takke onkel Rolf for at jeg fikk lov til å kjøre hestene hans.

På Bjerkebanen gikk de fleste løp, det var hovedarena i norsk travsport. Vi var 21 trenere en stund på Bjerke

og det var over 500 hester i trening der. Pga. utbygging er det færre treningsmuligheter der nå. Bjerkebanen ble bygd om fordi den var skjev og hadde høydeforskjell, det er andre tider nå, man ønsker doserte svinger. Banedekke har mye å si, det bør være god drenering, ellers går det utover beina til hestene.

Jens Protector gikk på 1.17, da ble folk overveldet. Miss Judo var en annen hest jeg hadde, denne gikk på 1.23.

Arbeidsdagen på stallen startet kl. 6 og sluttet kl. 18, i tillegg var det travkjøring på kvelden og i helgene. Søndag var den travleste dagen. Nå er det blitt mange hverdagskjøringer.

På 30-tallet kostet det 10 kr pr. hest i frakt fra Mysen til Oslo når det var

3 hester på bilen. Førstepremien var kr 700. Premiene har ikke økt i takt med utviklingen.

Nå er det moderne staller med solarium og dusjer. Det er ikke noe som mangler. Dette gjelder også sele-redskap og sulky. En sulky koster nå opptil kr 60 000. Da brødrene Aas ved Momarken laget sulkyer kostet en sulky under kr 5000. Sulkyene ble laget av tre, særlig ask. Dette var gode sulkyer, og ble solgt både til Tyskland, Danmark, Sverige og Skottland.

Det er ikke noe særlig forandring på fôringen i forhold til den tiden. Det går som regel i havre og høy, og møllene lager noe eget tilskuddsfôr. Askim-mølla har spesialisert seg på hestepellets som tilskuddsfôr. Men hesten går fremdeles på havre, høy og rundballefôr.

Det har blitt lettere med skoing, nå går hestene med fire lette sko. De bruker ikke busser og vekter som tidligere.

Kuskene har etter hvert begynt å trene for å holde seg i form. Å trene hest tar på både hjerter og lunger, så det er viktig med trening for kuskene også

Momarken travbane begynte som den første i landet med startvogn. Dette var på 50-tallet, og var en idé fra Amerika. Når hestene ble vant til dette var det en grei ordning, hestene lærte fort. Ellers var det volting med gummisnorer som blir sluppet. Nå er det ikke lenger snorer i bruk.

Målfoto var det ikke, mange ble urettferdig dømt. Ikke så lett for de i tårnet å se hvem som vant. Var det kamp om seieren så ble som oftest tredje-hesten glemte. Det ble ofte hektisk i tårnet, mange ville opp å si fra hvis

de følte seg urettferdig behandlet. Dette var ikke lett for de 3 dommerne, og de fikk mye kjeft. Nå er det slutt på diskning. Før var det diskning for urent trav og mye urettferdig diskning. Dette ble skiltet fra tårnet, «hang i tårnet». I søndre og nordre hjørne på travbanen var det «svingdommere» som dømte, det var en bu i hvert hjørne. Nå blir det videofilmert, og tatt målfoto. I tillegg følger dommerne løpet i bil.

Drakten til Gunnar Diskerud var blå med rød stjerne og armstripe. Den var reklamefri. Man brukte heller ikke hjelm på den tiden. Hjelmen kom i bruk først på midten av 60-tallet.

Sulkyene hadde eikehjul, nå er det plastikkplater som sitter i. Dette for at hestene ikke skal få beina inni.

Det var noen ganger uhell. Det verste var en gang i Drammen da Kila fikk beinet i sulkyhjulet. Jeg lå som nr. 2 i feltet da hesten stupte, og jeg fikk hele feltet over meg, og kravebeinet mitt røk av.

Det var mest sommerkjøring på banene, sluttet i oktober og man begynte igjen i februar. Etter hvert ble det små lokale travlag som hadde iskjøring. Dette var koselig. Far fortalte mye om disse kjøringene. Man brukte pigger på hestene når man kjørte på isen. I Marker ved Ørje var det iskjøring, også i Lierevja ved Solbergfoss i Askim, og på Årungen, ved Ski og i Kråkstad. Da var det pokaler til premie og ikke penger. Det var store fine pokaler. Søndager var det travkjøring.

Var det noen hester du hadde et spesielt godt forhold til? Det var Kila, som var kjøpt av fetteren til faren min, Arne Diskerud. Den hadde jeg fra den var 3 år til 12 år. Den hadde jeg mye glede av. Jeg vant

Jacob Meyers minneløp med denne hesten. Og jeg er den eneste i Diskerud-familien som har greid det. Det var ikke vanlig at en traverhest holdt så lenge. Og denne hesten fikk heller ikke føll.

Når det gjelder avl var det en del kjente kaldblodshester som ble brukt. Under krigen fikk man ikke noen varmblodshester hit. Vi har alltid hatt bra kaldblodshester her. Det var Stegg og Jan Sjur og Stegg Best. Kila ble solgt til Sverige etterpå. Atom Vinter var også en bra avlshingst, men hadde noen skader som gjorde at den ikke ble godkjent. Denne ble derfor tatt fra kåringspremien.

På Bjerke var det vanlig at det var hingstekåring i januar/februar. Da kom alle bønder som var interessert og skulle se på dette, dette var en god tradisjon. På Momarken var det også unghestskue

Varmblodshingster kom etter krigen. Alf Moe fra Askim innførte noen varmblodshingster fra Amerika, den mest kjente het Dunbar. Denne gjorde det bra i avlen. Nå blir det brukt kunstig befruktning, og det blir innført sæd fra Amerika og Sverige

Det var gode travkjørere i Sverige på Gunnar Diskeruds tid, det var Gösta og Sören Nordin. De husker jeg godt, jeg har kjørt mot dem mange ganger. Dette var toppen i Sverige. De holdt til på Solvalla og er kjent over hele Skandinavia.

Gunnar Diskerud forteller at han har mange utklipp og bilder fra storløp som han har vært med i, og har hatt mange morsomme og gode opplevelser på travbanen. Nå er det sønnen som har overtatt, det er Thorbjørn, han driver på stallen til Midtfjeld. Han kjører løp, men

Gunnar Diskerud med Kinge Balder etter Derbyseieren i 1982.

vil ikke bli travtrener, syns det er for hard konkurranse i dag.

Kjente navn på travtrenere på Momarken og miljøet rundt

Jeg kjørte mye for Per Rakkestad som unggutt. Fikk mye «oppsitt» av han. Øyvind Buer var også der, Jørgen Westerby, men han hadde egne hester. Alle hestene hans hette Bingen. Egil Bingsliens Lorret var også en god hest. Så var det Steinar Sønstegård, han var også med i styret på Momarken. Det var også Johan Ødegaard. Det kom også en del fra Øymark, bl.a. Eng, Nils og Karsten Buer og Ankerud. Fra Ski og fra Høland var det også travtrenere. Det var Terje Borstad fra Høland. Det kom mange hestefolk fra Høland. Fra Halden kom Ivar Larsen, som også eide hester selv. Disse hestene kjørte posttransport og var i arbeid. Når det var travløp ble hestene fraktet på lastebil og frem til travebanen. En av de som gjorde dette var Anders Buer.

Kaldblodshester som var gode var blant annet Dally Bausen som Gunnar

Bildet mangler

Gunnar Diskerud med Kinge Balder etter Derbyseieren i 1982.

Diskerud hadde de siste årene, den hadde jeg mye glede av, dette var en flink hest. Denne hesten var eid av Marie Solberg.

En hest som het Kil Stjerna som min far vant Norgesmesterskapet med da han var 70 år var, også en god kaldblodshest. Jeg må også nevne Baus Trygsson som var en landslagshest, og var en fin hest i avlen. Jakken, som levde før min tid, var også en god avlshingst.

Bernt Nygård på Slitu var hovslager, smia lå i Øyerudkrysset. På Momarken var det en fast hovslager, men de skodde også mye hos Nygård. Det var far og to sønner (John og Erling) som drev sammen. På slutten hadde vi en hovslager i Trøgstad, men på Mysen hadde vi Skjørtvedten som skodde. Det var ikke så enkel jobb, de måtte smi skoa selv. Nå får man ferdige sko både i

stål og aluminium. Noen hester måtte også ha såleunderlag, særlig hvis de er litt ømme i hoven.

Det er vanlig å bruke ørepropper for at hestene skal være roligere ved start, man drar øreproppene ut igjen underveis i løpet, vanligvis på oppløpet. Noen bruker også hodestang, så de ikke skal gå skakt på svingene, for da traver de dårlig.

– *Hva skal til for å få en god traver, og hva må en se etter?*

– Gemyttet og stammen har alt å si. Så man må se på lengden på hesten, en kort hest har lett for å slå seg bak. Man må se på øynene at hesten ser blid og hyggelig ut. Vinkelen på beina er viktig, den må stå rett på beina og ikke skeivt, ellers slår de seg i knærne.

– *Hvis du har 10 unghester som blir tatt inn i et travermiljø, hvor stor prosent vil gå ut?*

– Bare 2–3% blir travere. I Amerika regner man at hvis man får inn 60 hester vil kun én av disse bli traver.

I dag kan Gunnar Diskerud se tilbake på suksess på traverhestene med blant annet Flash Point som er en av disse. Denne fikk vi fordi den hadde et dårlig bein. Den ble stelt av meg og ble tilslutt veldig bra. Kjørte inn en og en halv million på 2 år. Hesten fikk sukkerbiter og gulerrøtter av Edel. Dette var en hissig hest, var amper på stallen, beit blant annet meg i en finger. Det var Thorbjørn som leide hesten ut i luftegården, dette torde ikke vi å gjøre. Men hesten var fin å kjøre. Vant flere storløp, V75-løp og 17 løp på to år. Men tilslutt ble den skadet og måtte avlives.

Gunnar Diskerud mener han er heldig som har hatt hobbyen sin som levevei, dette har mye å si, og gjør det lettere å jobbe. Det er spenningen

som gjør det moro. Edel har likt godt å spille, men aldri for mye. Kjørereren har ikke lov til å spille på den hesten han kjører. Men ønsker kusken å spille likevel, så er det ingen som får kontrollert dette.

Mange har ønsket stalltips av Gunnar, og har vært innom stallen og ringt, telefonen har glødet når det skal være travkjøring, slik er det også den dag i dag

Et blad som het Blåtips, som var det første travblad som kom, det var

skrevet av Sverre Rodin. Her sto det tips og intervjuer om travsporten. Sverre Rodin var redaktør av blant annet julenummeret av «Våre hester». Dette var en veldig populær utgivelse. I noen år var Gunnar med og laget dette sammen med Johan Espeseth og Trygve Diskerud. Sverre Rodin vil bli husket som en meget sympatisk og kunnskapsrik hestekar.

Torer Garseg
11. august 2011

Erotikk?

Gamle Johanne ser opp fra avisen
og spør hjemmehjelpen:

«Jeg lurar på hva erotikk er for noe jeg.

Vet du det fru Hansen»? «Nei. Og når skulle jeg i så fall hatt tid til å drive med sånt, jeg som har åtte unger».

Juks

Folk i bygda stolte ikke helt på det omreisende sirkuset. Det kan man jo forstå, da sirkusdirektøren en dag skrek: «Inn med sebraen! Det begynner å regne»!

Ord ved veien

*Vi ferdes med lyst på den bratteste vei.
Vi følger vår ledende stjerne;
Som blånende berg over skogdunkel hei
står vandringens mål i det fjerne.
Står vandringens mål i det fjerne.
Vårt løsen blant fjellene klinger,
og foten har vårlige vinger.*

J. S. Welhaven